
Aholini ro'yxatga olish jarayonida yosh haqida ma'lumotlarni olish

Yosh haqida ma'lumot olish uchun tug'ilgan kun haqida ma'lumot to'plash tavsiya etiladi. Bu ro'yxatga olish vaqtida aniq yoshdagi ma'lumotlarni to'plashdan ko'ra aniqroq ma'lumot olish imkonini beradi. Tug'ilgan sana haqida ma'lumot to'plash ma'lumotlar jadvalarini ikki shaklda: tug'ilgan yil va to'liq yillar sonini ishlab chiqishga imkon beradi. Tug'ilgan sana, shu bilan birga, ro'yxatga olish vaqtiga nisbatan yoshni hisoblash imkonini beradi. Yoshning eng muhim o'zgaruvchilardan biri ekanligini hisobga olinsak, bu haqda ma'lumot ro'yxatga olish doirasida to'plangan va ko'plab jadvalar va tahlil turlarida ishlatiladigan yosh haqidagi ma'lumotlarda ishlatish uchun imkon qadar to'liq va aniq bo'lishi juda muhimdir. Agar yosh haqida ma'lumot bo'lmasa, noto'g'ri yoki qarama-qarshi bo'lsa, unda yoshni shaxs yoki oila haqidagi boshqa ma'lumotlar asosida imputatsiya usuli bilan aniqlash kerak.

Tug'ilishning aniq sanasi haqida ma'lumot to'plash aholining katta qismiga nisbatan qiyinchiliklarga olib kelishi mumkin bo'lgan mamlakatlar, ishlatilgan usullar to'plami yilning choragi yoki boshqa vaqtini belgilash usuliga o'zgartirilishi mumkin. Kun/oy/yilga nisbatan javob berish uchun maxsus taqdim etilgan yacheykalar bilan ro'yxatga olish varaqasi shakllarida, yilning mavsumi kabi qo'lda yozilgan javoblar kodlash uchun javobgar bo'lmaydi. Ota-onalaridan katta bo'lgan bolalar kabi mumkin bo'lmagan javoblar tartibga solinishi kerak. Agar yosh yillarda hisoblansa, ota-onalarning oylar davomida bolalarning yoshini noto'g'ri ko'rsatish muammosiga e'tibor berilishi kerak. Bundan tashqari, keksa yoshdagi shaxslar to'g'risidagi ma'lumotlarga e'tibor qaratish kerak, chunki axborotni taqdim etishda xatolar katta yoshdagi shaxslarda yanada keng tarqalgan.

Mintaqadagi ko'plab mamlakatlar turli xil ma'lumotlarni to'plash uchun maxsus guruhlar sifatida bolalar, yoshlar va qariyalar kabi aholi guruhlarini ajratadilar. Qiziqarli bo'lishi mumkin bo'lgan bolalar va yoshlar haqidagi ma'lumotlar oila turi (to'liq va to'liq bo'lmagan oila), oilaviy daromad, bandlik holati, ota-onalar va erishilgan maktab ta'limi darajasi yoki ota-onalarning ta'lim darajasi kabi xususiyatlarni o'z ichiga oladi. Keksa yoshdagi aholi holatlarida nikoh holati, bandlik darajasi, oila va oiladagi ahvol, nogironlik va turar-joy binolari haqidagi ma'lumotlar yoshi va jinsi bo'yicha o'zaro faoliyat tasniflangan va mamlakatlar uchun qiziqarli bo'lishi mumkin bo'lgan xususiyatlarning namunalari bo'lib xizmat qiladi. Mamlakatlarga bolalar, yoshlar va qariyalar haqida kerakli ma'lumotlarni tarqatishga mos kelishi uchun bu va boshqa qiziqarli belgilarni ro'yxatga olishda ishlatilishi kerak bo'lgan ta'riflar va tasniflarni ta'minlashi tavsiya etiladi.

O. Mirzaakbarov Buvayda tumani Statistika bo'limi boshlig'i.

2024-05-22 18:03:09